

MINÚCIES

Llengua carnívora

JORDI LLOVET

Lluny de resoldre el problema de la progressiva disminució dels parlants catalans, l'ensenyament de la llengua catalana a les escoles no fa sinó col·laborar-hi. Aquesta afirmació és molt greu, però només cal fer una enquesta entre els estudiants de secundària per asabentar-se que les dues assignatures que els causen més enuig són les de llengua catalana i castellana, a més de la literatura.

Totes les criatures del món aprenen la llengua de la seva mare, i abans d'escolaritzar-se la parlen tan bé com l'han sentit parlar. No hi ha cap nen petit de Catalunya que sàpiga definir quina cosa és el "plusquamperfet", un "verb velar", un "adverbi focal" o una "fricativa", però els fan servir sense marge d'error. ¿Hi ha cap criatura al món que primer hagi estudiat gramàtica i després es posi a parlar? Si les llengües s'aprenen amb les àvies, els pares i els amics, és a dir, amb l'ús de la llengua viva, per què a l'escola no es continua treballant sobre la llengua viva –més hores, encara!–, cosa que es podria fer perfectament amb la lectura de textos adequats, puntualitzant, quan calgués, els errors que s'hi pugui trobar, els sinònims que es puguin destriar, les simplificacions o les complicacions d'una frase?

L'essencialisme atorgat a la llengua és el que l'està perjudicant. Una llengua no és una essència; és una existència canviant i una eina. I com més es treballi sobre l'ús real de la llengua viva, i no sobre termes de gramàtica que no aporten res a l'ús viu del llenguatge, més bé anirà la cosa. A la selectivitat d'enguany, van demanar als alumnes que completessin –no deia que hagués de ser amb un adverbi– la frase: "El presumpte [de fet, en català de tota la vida, "suposat"] culpable va cometre l'assassinat amb traïdoria i... [aquí hi havia d'anar un derivat de *carn*]". No era obligat posar-hi ni "acarnissa-

FRANCESC MELCION

ment" ni "encarnissament", que són dues opcions correctes. Un estudiant que hagués llegit més i tingué la imaginació més desperta que la que estimula la gramàtica, hauria pogut posar: "...i després de l'assassinat va cometre un *carnatge*: va espellifar el difunt, va desmembrar-lo i se'l va menjar a la brasa". A aquest, matrícula d'honor: hauria sabut inventar una frase, que té més valor que encertar un adverbi. Tampoc s'apren a escriure estudiant gramàtica o figu-

res retòriques: se n'apren llegint molt i escoltant com parla la gent... que parla bé.

Ja fa anys que els anglesos no ensenyen gramàtica als nens, perquè són pragmàtics i van veure que, com més gramàtica, menys competència lingüística. Fan classes de llengua a partir de la conversació (corregida quan cal) i de textos que els agraden, analitzats amb lupa i comentats. Podríem aprendre'n la lliçó si volem que el català prosperi. ❖

HE LLEGIT NO SÉ ON

JAVIER PÉREZ ANDÚJAR

Screamin' Jay Hawkins i els llibres de por

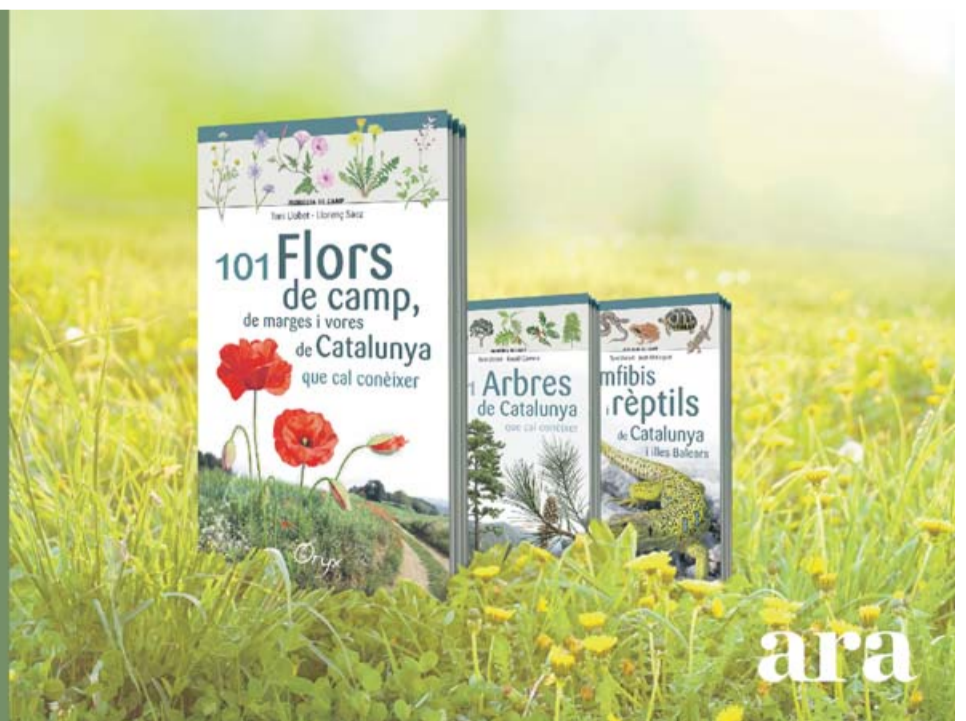
No sé de quina manera vaig deixar de ser un lector dels llibres d'Austral i d'Alianza de butxaca per convertir-me en un encara més tímid (per introspectiu) seguidor de les col·leccions de Valdemar. A Austral trobava allò que Stefan Zweig havia anomenat el món d'ahir. Disfressats de biblioteca anacrònica, cadascun dels exemplars d'Austral encoratjaven a una recerca cultural, a un exotisme històric. Anar arreplegant els volums d'Austral era engegar una col·lecció de fòssils, calar-me d'una prehistòria lectora amb llibres que havien crescut turbulenta-ment en un bosc desaparegut. Però, d'Austral, allò que més llegia no eren els llibres en qüestió, sinó els índexs que hi havia al darrere, amb títols i autors encara més suggestius i obscurs. Així, llegia sobre el que m'agradaria llegir. Era un lector que s'havia transformat en un somni d'un lector.

Va ser amb els llibres d'Alianza com vaig pactar amb la meua època (tota època està feta dels llibres d'un moment, però també dels clàssics que l'època té a gala assumir i, aleshores, Freud no era una superstició). Arriba, així i tot, un instant en què un se surt de la història i t'acaben enxampant, ni tan sols per uns llibres, sinó per una manera d'aparèixer d'aquests. Les col·leccions són un perill. Agraden més que llegir. Un és d'una col·lecció abans que d'un partit polític. En una propensió cap als llibres de por s'alberga el genoma de la meua condició lectora. *La narració d'Arthur Gordon Pym*, d'Edgar Allan Poe, és el meu retrat de lector adolescent. Cada tant, un torna a voler ser el lector que era. Aquest viatge cap a l'origen suscita, però, el vertigen d'arribar irreparablement al no lector que també va ser quan al començament l'únic que hi havia era el caos. Aleshores és quan un pot sentir-se com Screamin' Jay Hawkins, el *blues shouter* (igual que ho va ser Big Joe Turner, això va passar quan els cantants de blues se'n van anar amb les orquestres de swing). A Jay Hawkins el coneix molta gent pel cinema de Jim Jarmusch, i també per la sèrie *The X-Files*. Feia cançons de màgia i de por (*I put a spell on you*, *Frenzy...*) i alguna de riure (*Constipation blues*). La seva música era meravellosa, encara que semblava que feia teatre amb la capa i la calavera. Un tampoc sap mai si està fent teatre o buscant una veritat. ❖

Les millors guies per als amants de la natura

Descobreix 14 guies magnífiques sobre plantes, flors, mamífers, ocells i molt més!

Troba el teu llibre a la botiga online de l'ARA
<https://botiga.ara.cat/>

ara